

ŠVP školní družiny ZŠ a MŠ Sivice

Školní družina je důležitý výchovný partner rodiny školy.

- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifická nadání dětí
- pomáhá dětem překonat jejich handicapy
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence

Cíle vzdělávání družina navazuje na Školní vzdělávací program „Škola pro každého“

- usiluje o vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu, najde své místo ve zdravé sociální skupině.
- naším cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi.

Formy vzdělávání

- činnosti pravidelné – zájmové aktivity, didaktické deskové hry, sportovní činnosti a vzdělávací činnosti např. výtvarné, esteticko-výchovné, environmentální atd.
- činnosti příležitostné- výstavy, besídky, exkurze, nácvik programů, výroba výrobků na jarmark
- otevřená nabídka spontánních aktivit – spontánní hry, individuální činnost
- činnosti odpočinkové- klidová činnost, relaxace
- příprava na vyučování
- osvětová činnost – nabídka knih

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Strategii pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času.

Popis materiálních a ekonomických podmínek

Školní družina je umístěna v budově ZŠ a MŠ Sivice 131. Školní družina má dvě oddělení. Obě oddělení družiny se nacházejí ve zrenovovaném podkroví. Tam má každé oddělení svoji třídu a rovněž velké foaye, kuchyňku a toalety. Děti z první a druhé třídy navštěvují žlutou třídu a děti ze třetí, čtvrté a páté třídy oranžovou třídu. V pozdějších hodinách kdy se družina spojí, jsou všechny děti v oranžové třídě.

Materiální zabezpečení pro jednotlivé formy činností je hrazeno z prostředků školy, případně sponzorských darů.

Náklady spojené s provozem školní družiny jsou hrazeny v plné výši z rozpočtu zřizovatele.

Školné se platí ve výši 1000,-Kč za školní rok.

Školní družina je vybavena atestovaným nábytkem, osvětlením, podlahovou krytinou a dalšími prvky navržené architektem.

Ve všech třídách ŠD se snadno udržuje pořádek a čistota.

ŠD je vybavena bohatým výtvarným materiálem a asi 50 hrami pro různé věkové kategorie – strategické, logické, didaktické, společenské, které se postupně doplňují.

Ke své činnosti využíváme tělocvičnu, třídu s interaktivní tabulí a dětské hřiště u školy.

Dále se snažíme upravovat stávající prostředí a vybavení tříd, aby plně vyhovovalo hygienickým požadavkům a požadavkům žáků.

Popis personálních podmínek

Pedagogické působení ve školní družině zajišťují kvalifikované vychovatelky. Nadále se vzdělávají formou odborných seminářů v akreditovaných kurzech a samostudiem.

Mohou dětem nabídnout:

- základy keramické tvorby – plošná a figurální tvorba, lití keramiky, práce na hrnčířském kruhu, glazování, práce s burelem a engobami

- práce s textilem, tkaní na hřebenovém stávku, tkalcovském rámu, a dvou malých tkalcovských stavech, šití plyšových hraček na dvou šicích strojích, pletení náramků, háčkování
- práce s papírem - filigrán, quiling, lisem big shotem, scrapbooking
- práce s přírodními materiály – dřevo, kůra, sláma

Péče o žáky s SVP a žáky mimořádně nadané

- ve spolupráci s vyučujícími a odborníky bude žákům s SVP věnována průběžná zvláštní pozornost
- školní družina bude nabízet další aktivity pro rozvoj talentovaných jedinců dle jejich zájmů

Hygienické podmínky, bezpečnost a ochrana zdraví žáků školní družiny

- během pobytu v školní družině žák nesmí opustit školní budovu, nebo prostory, kde se zdržujeme
- vychovatelky dodržují zásady bezpečnosti práce s žáky a dbají na bezpečnost ve všech aktivitách školní družiny. Vedou žáky k takovému chování, které neohrožuje ani je samotné, ani ostatní.
- pitný režim zajišťuje škola školním automatem na vodu a stravovací režim je dle individuálních potřeb žáků

Psychosociální podmínky:

- vychovatelky navozují příznivé sociální klima, snaží se o ochranu žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- při krátké nepřítomnosti vychovatelky je možné spojit oddělení. Přítomná vychovatelka daného oddělení přizpůsobí činnosti většímu počtu dětí, s touto situací je vždy obeznámeno vedení školy.

REŽIM ŠKOLNÍ DRUŽINY

6:30 – 7:30 hod. – převážně odpočinková činnost, klidové hry, stolní hry, hračky, malování, slovní hry, vyprávění, poslech pohádek 11:40 – 13:30 hod. – postupný příchod dětí do ŠD (dle rozvrhu), volná činnost, činnost zájmová, různé aktivity, procházka, úklid školní družiny 15:30 – 16:00 hod. - individuální činnost

DOKUMENTACE

Dokumentace vedená v oddělení školní družiny

Zápisní lístek pro žáky, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce

Přehled výchovně vzdělávací práce

Docházkový sešit

OSNOVA POUČENÍ ŽÁKŮ O BEZPEČNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

- neopouštíme místnost ani pozemek školy bez vědomí vychovatelky
- s ničím neházíme
- neběháme v místnosti
- posloucháme pokyny vychovatelky
- jakékoli poranění, nevolnost bez odkladu hlásíme vychovatelce
- neubližujeme ostatním dětem a neděláme jim nic, co jim vadí

Co nabízí naše školní družina:

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle dané školským zákonem. Jde zejména o rozvoj žáka, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti (aktivní i klidové) a přípravu na vyučování.

· Zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinku a relaxací, výchovou, hrou, učením, individuální prací.

· U žáků podporujeme citlivé vztahy k lidem, přírodě, učíme je chránit své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci, rozvíjíme schopnost komunikovat a vzájemně se respektovat.

· Chceme, aby prostor školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytvářet vhodné klima. Vedeme žáky k tvořivosti a rozvíjíme jejich estetické vnímání.

· Respektujeme individuální schopnosti a dovednosti žáka.

· Úkolem naší práce je položit základy ke klíčovým kompetencím, neboli schopnostem umět trávit volný čas, řešit problémy, kompetencím komunikativním, sociálním, občanským i pracovním.

· Od 1. třídy rozvíjíme u žáků jejich schopnosti rozhodování, hodnocení a sebehodnocení.

· Spojení žáků různých věkových skupin se osvědčuje jako výhoda – starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším, učí se ochotě pomoci. Všechny vedeme k tomu, aby respektovali jeden druhého. Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Strategii pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času.

Klíčové kompetence:

Dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které děti získávají v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

1. KOMPETENCE K UČENÍ: učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.

2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU: všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.

3. KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE: ovládá řeč, vyjadřuje myšlenky, sdělení, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně.

4. SOCIÁLNÍ A INTERPERSOVÁLNÍ KOMPETENCE: samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. OBČANSKÉ KOMPETENCE: učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské), dbá na své osobní zdraví i zdraví druhých.

6. KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHU ČASU: orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku volného času.

Témata práce:

Naše rodina – vyprávíme si o životě naší rodiny –kreslíme a malujeme, jak trávíme s rodiči náš volný čas – víme, co kdo v naší rodině dělá, orientujeme se v příbuzenských vztazích – popisujeme domy (byty), v nichž bydlíme, a jejich zařízení – stavíme náš dům ze stavebnicových dílů – stavíme si ideální dům, v němž bychom chtěli v budoucnu bydlet – zařizujeme si náš pokoj – nábytek i další vybavení (práce s kartonem, barevnými papíry..)

Naše škola a okolí – víme, koho ve škole můžeme potkat – umíme pozdravit dospělé – známe všechny místnosti – uchováme pořádek – zdobíme školní družinu, vymýšlíme a kreslíme logo družiny nebo oddělení, vyrábíme dekorativní předměty – procházíme se v okolí školy a známe její nejbližší okolí – projektujeme ideální třídu, do které bychom rádi chodili, a návrhy výtvarně zpracujeme – hledáme ve škole nebo v okolí školy „ukrytý poklad“ – orientační soutěž – tvoříme papírový model školy a jejího nejbližšího okolí – povídáme si o cestě do školy a ze školy, ptáme se na bezpečnost cesty každého z nás

Chodec a cyklista - víme, jak se chovat, abychom neohrozili bezpečnost svoji nebo někoho jiného - poznáváme a vyrábíme dopravní značky - výtvarně znázorňujeme různé dopravní prostředky - upevňujeme si znalosti pravidel bezpečnosti

Město, ve kterém žijeme - společně výtvarně zobrazujeme naše město (kolektivní práce) - stavíme naše město z kostek - vymýšlíme, jak by mohlo vypadat ideální město – kolektivní skládanka z obrázků nebo ze stavebnic - čteme si a posloucháme pověsti našeho regionu - hledáme místa, kde k událostem došlo - ilustrujeme přečtené pohádky a pověsti - seznamujeme se s vlajkou našeho města a znakem, vysvětlujeme si co znamená - dramatizujeme si jednoduché pověsti - kreslíme nebo modelujeme znak města - připravujeme výstavku našich prací a dostupné literatury o minulosti našeho bydliště - plánujeme výlet na historické místo

Turistika a cestování - dokážeme se orientovat v mapě, hledáme na internetové fotomapě (najdeme náš dům, školu, cestu do školy, spojení vlakem, autobusem) - malujeme plánek cesty ze školy domů - hledáme místa na mapě podle seznamu v ní.

Rodina - besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů – a co oni od nás - představujeme povolání našich rodičů, pantomimicky je předvádíme - povídáme si o našich prarodičích - zjišťujeme, kdy mají členové naší rodiny narozeniny a jmeniny, připravujeme jim přáníčka - vzpomínáme na setkání našich příbuzných, vyprávíme si historky - jak se nazývají příbuzní naší rodiny (kdo je bratranec, sestřenice, švagr, strýc) - pokoušíme se sestavit rodokmen naší rodiny. Den matek - besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky vyprávíme si o jejich vlastnostech, o tom jak ji nezlobit, kreslíme, čím se doma zabývají, co pro nás dělají - vyrábíme dárky pro radost maminkám

Příroda okolo nás – rostliny a živočichové - kreslíme určitý strom v jednotlivých ročních obdobích - pomocí obrázků porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích příroda mění - využíváme listy a plody vybraného stromu pro koláže - stavíme objekty ze shromážděných přírodnin - otiskujeme listy – využíváme různé techniky pro výtvarné činnosti - učíme se poznávat hmyz - při vycházkách pozorujeme život na stromech - učíme se poznávat některé ptáky - vyrábíme krmítky pro drobné ptáky - krmíme ptáčky v zimě, víme, co jim chutná/škodí - v zimě pozorujeme stopy ptáků ve sněhu - pečujeme o květiny ve školní družině, všímáme si i květin na chodbách, snažíme se je zalévat - z květin si vytváříme hezké životní prostředí - pozorujeme klíčení semínek - kreslíme na proužek papíru „film“ na téma Jak rostou naše sazeničky - hrajeme pexeso s náměty živočichů a květin - při vycházce sledujeme život pod zvednutým kamenem - navrhujeme a zhotovujeme různé druhy „šperků“ z kamínků a jiných přírodnin - malujeme na oblázky - soutěžíme v poznávání zvířat - soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin a živočichů začínajících určenými písmenky abecedy - napodobujeme hlasy zvířat - určujeme rostliny podle výrazné vůně a hmatu - besedujeme o právech každého živočicha na život, vyprávíme si o útulcích pro zvířata - na vycházce nasloucháme zvukům přírody - vyprávíme si o domácích zvířatech, jakou péči potřebují - do družiny můžeme přinést některé z našich domácích zvířat - kreslíme domácí mazlíčky a práce vystavíme - získáváme informace o životě zvířat v ZOO - z barevných papírů skládáme zvířátka - kreslíme a malujeme své oblíbené zvíře, besedujeme jakým zvířetem bychom chtěli být a proč

Roční období – sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi zvířaty - čteme si o přírodě a jejích proměnách - učíme se písničky a básničky s přírodní tematikou - vyrábíme koláže charakterizující jednotlivé měsíce - dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími motivy - na

vycházkách pozorujeme změny v přírodě a malujeme je - podzim – vyrábíme draky, pořádáme drakiádu, sbíráme kaštiny - zima – vyrábíme jednoduchá krmítka, připravujeme dárečky na vánoční strom pro zvířátka - jaro – kreslíme a malujeme první jarní květiny, kreslíme mláďata zvířat, na vycházce pozorujeme probouzející se přírodu - v literatuře vyhledáváme pranostiky, vysvětlujeme si je a malujeme - pomáháme při úklidu okolí školy - snažíme se třídit odpad

Člověk a jeho tělo - poznáváme své tělo - hrajeme hru Hlava, koleno ruce, pata - vyprávíme si, z jakých částí se tělo skládá, hrajeme si na lékaře. Pečujeme o své zdraví, co nám prospívá – co nám škodí - vyprávíme si o zdravém životním stylu - nakreslené a vystříhané panenky a panáčky „oblékáme“ podle ročních období - kontrolujeme běžnou denní hygienu (čistotu rukou, kapesníky), čistotu oděvu a jeho vhodnost - ujasňujeme si hygienické návyky při kašli, kýchání, použití WC a upozorňujeme se navzájem na prohřešky proti těmto zásadám - kreslíme ovoce a zeleninu - sestavujeme zdravý jídelníček a doplňujeme ho kreslenými či vystříženými obrázky - vystřihujeme z časopisů různé druhy jídel, třídíme je na jídla zdravá a nezdravá - u lékaře - učíme se ošetřovat jednoduché zranění, čteme si a vyprávíme, jak předcházet úrazům, ptáme se, co nám může uškodit, učíme se telefonovat – jak přivolat pomoc?, připomínáme si, jak si chránit své zdraví, abychom lékaře nepotřebovali, dostatečné oblékání, zdraví pohyb - máme rádi pohyb – každý měsíc se naučíme novou hru, v zimních měsících se snažíme pravidelně navštěvovat tělocvičnu, hrajeme míčové hry, co nejčastěji chodíme na školní zahradu, hrajeme fotbal, vybíjenou, hry propojující tělesnou zdatnost s rozvojem paměti, pozornosti, postřehu, orientace v prostoru, procvičujeme tělo hravou formou, v zimních měsících hrajeme hry na sněhu a se sněhem

Člověk mezi lidmi - známe „kouzelná slovíčka“, umíme pozdravit, o něco požádat, omluvit se - povídáme si o zdvořilém chování v dopravních prostředcích, ukázněnosti na zastávce MHD - přemýšlíme, jaké dárky je vhodné darovat při různých příležitostech kamarádům či dospělým - uvažujeme, čím můžeme lidi kolem nás potěšit, pochvalou, zájmem, praktickou pomocí

ZÁVĚR

Při všech složkách výchovně vzdělávacího programu přihlížíme k individuálním schopnostem žáků, nepřetěžujeme je, nenutíme je k práci či hře za každou cenu – snažíme se najít náhradní řešení, k jejich povaze, fyzickým schopnostem a zálibám. Do měsíčního plánu zařazujeme oblíbené hry žáků, volíme aktuální témata (různé svátky, výročí, lidové tradice), dbáme na pravidelné střídání všech složek. Také žáci se mohou na skladbě programu podílet (rozhodnou společně, jakou hru si zahrají, na jaké téma budou malovat. Při sestavování plánů se řídíme rozvrhem žáci a skladbou žáci ve školní družině. Musíme také počítat se změnou programu (onemocnění vychovatelky, změna rozvrhu hodin, návštěva divadelního představení – pozdní příchod..). Ve školní družině by se měli žáci odreagovat (společenské hry, hračky, stavebnice, sportovní aktivity), odpočinout si (poslech četby, kreslení, prohlížení časopisů), ale mohou se také zapojit do práce v různých zájmových kroužcích dle svých zálib: kroužek keramický, aerobik, sportovní aktivity, flétny, badminton. Žáci se také ve školní družině rády podílí na výzdobě prostor školy. Žáci jsou v družině velice krátkou dobu a přichází postupně. Vychovatelka nemůže čekat se zájmovou činností na všechny žáky, proto začíná s motivací pouze u některých, ostatní přichodí žáci jsou motivováni již prací svých spolužáků. Také pro hodnocení práce žáků je velice malý prostor. Často se stává, že se práce nedokončují za jeden den. Některým dětem zaberou činnosti i více hodin, proto závěrečné hodnocení probíhá spíše individuálně. Nikdy vychovatelka žáka do práce ani do zájmové činnosti nenutí, pokud žák projeví zájem si odpočinout a

věnovat se odpočinku nebo nějaké hře, má prostor. Vychovatelka se vždy snaží mu připravenou činnost nabídnout, ale pokud žák zájem neprojeví, nenutí ho.

Platí od 1.9.2024